

Wieści z lasu

ŻYCIE
Gostynia **gostynska.pl**

DODATEK SPECJALNY NADLEŚNICTWA PIASKI

NR 26 (1085) 30 CZERWCA 2020 R.

NADLEŚNICTWO PIASKI - ul. Drżeczewska 1 63-820 Piaski, tel. 65 573 90 80

www.piaski.poznan.lasy.gov.pl piaski@poznan.lasy.gov.pl

Zaczynają się wakacje. Serdecznie Państwa zapraszamy do aktywnego spędzania czasu na terenie Nadleśnictwa Piaski. Ścieżki przyrodnicze, miejsca postojów czy leśne ostępy czekają na wszystkich spragnionych natury blisko domu.

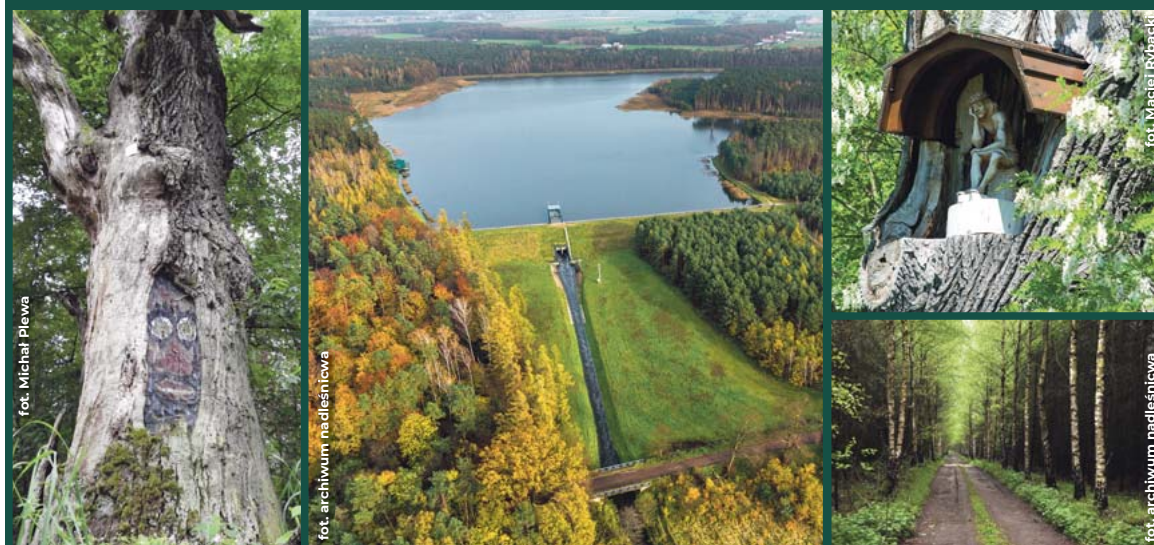
JEZIORA I PIĘKNE LASY

Nadleśnictwo Piaski położone jest na południe od Poznania w województwie wielkopolskim na terenie sześciu powiatów i osiemnastu gmin. Obszar terytorialnego zasięgu działania naszego nadleśnictwa obejmuje 144 tys. ha i jest największym w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu. To sprawia, że na naszym terenie znajduje się wiele ciekawych miejsc, wśród nich jeziora, z których największe to: Dolskie Wielkie, Grzymisławskie, Ostrowieczno, Lubiatówko, Jarosławskie, Nowiec, Trąbinek, Mełpińskie oraz Cichowo i Mórka. W skład gruntów Nadleśnictwa Piaski wchodzi aż 229 kompleksów leśnych.

ODKRYJ NIEZWYKŁE ROŚLINY

W naszych lasach występuje szereg roślin i zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. Z roślin wymienić należy jarzab brekinie, wawrzynka wilczełyko, lilię złotogłów, skrzyp olbrzymi. Poznając nasze lasy bez większego problemu można znaleźć stanowiska jarzębu brekinii między innymi w Leśnictwach: Miranowo, Siedlec, Dobrapomoc. Natomiast ze zwierząt bytują u nas: bocian czarny, kania ruda oraz bielik i bóbr europejski. Zamyślając się, patrząc w letnie niebo, można przy

Spędź aktywne wakacje z Nadleśnictwem Piaski

odrobnie szczęścia, zobaczyć bieleńca - najbardziej okazałego ptaka naszych terenów.

CZTERY REZERWATY PRZYRODY

Na terenie Nadleśnictwa Piaski znajdują się cztery rezerwaty przyrody: „Czerwona Róża” chroniący modrzewie, „Pępowo” z okazałymi dębami i modrzewiami, „Bodzewko” z lipą drobnolistną, „Miranowo”, „Torfowisko w Gostyniu Starym” oraz „Dębno”. Tam podczas spaceru ścieżką przyrodniczo-leśną „Dębno” możemy natknąć się na ślady żerowania kozioroga dębosza - jednego z największych europej-

skich chrząszczy, a także 300 letni dąb „z twarzą” oraz bluszcz pospolity. Wiele z zakątków zostało specjalnie przygotowanych, aby podczas aktywności fizycznej dodatkowo zapoznać się z tematem gospodarki leśnej oraz zasadami funkcjonowania przyrody.

DLA ROWERZYSTÓW

Amatorzy wycieczek rowerowych mogą skorzystać z licznych tras i szlaków rowerowych. Przez nasze tereny leśne przebiega trasa rowerowa łącząca trzy gminy (Gostyń, Piaski, Borek) im. Kaspra Miaskowskiego. Po drodze można zobaczyć między innymi tzw. „Szwajcarię Godurow-

ską” z dębem „Kasprem”, dolinę rzeki Dąbrówki a także łąki obrzańskie. Z kolei na terenach rawickich aktywnie można czas spędzić na „Rawickim Mickiewiczowskim Szlaku Rowerowym”, który poświęcony jest miejscom związanym z pobytem wieszczki. W pobliżu Rawicza w uroczysku Dębno znajduje się obelisk, upamiętniający miejsce śmierci w 1863 roku Stefana Bobrowskiego - jednego z przywódców Powstania Styczniowego. Przemierzając lasy w okolicach Konarzewa, Karca i Dębna Polskiego, zobaczymy leśne kapliczki poświęcone różnym świętym. Umieszczone na łonie natury

sprzyjają refleksji i zadumie.

KRÓLOWA WARTA

Tereny nadleśnictwa leżące w powiecie śremskim oferują wiele urokliwych miejsc w Dorzeczu Warty. Na zwiedzających czekają szlaki rowerowe: „Jarosławski”, „Trakt Błażejewski”, „Pagórki Dolskie”, „Dziesięciu Jezior”, „Wokół Jeziora Dolskiego”, czy „Kosynierów”. Dla celów poznawczych utworzone zostały ścieżki edukacyjne: Ścieżka Przyrodniczo-Leśna „Dębno”, Ścieżka Edukacyjna „Miranowo”, Ścieżka Przyrodniczo - Leśna „Gatunki drzew leśnych”. W wyznaczonych punktach przystankowych dowiedzieć się można jak rośnie las, jakimi mechanizmami rządzi się ekosystem leśny oraz jakie prace wykonuje leśnik podczas codziennych zajęć. Po zakończonej wędrowce można odpocząć w specjalnie przygotowanych do tego celu miejscach.

„GOŚCIU, SIADŹ POD MYM LIŚCIEM, A ODPOCZNI SOBIE!”

Specjalnie dla państwa przygotowaliśmy miejsca postojów położone na całym terenie nadleśnictwa. Będąc w lesie zawsze znajdziecie miejsce, gdzie można odpocząć w trakcie pieszej czy rowerowej wycieczki. Staramy się, by każdy nasz gość był w pełni usatysfakcjonowany przeżyciami, jakich doznał, obcując z przyrodą na naszym obszarze. Nadleśnictwo Piaski codziennie stara się, żeby powiedzenie „nie było nas był las, nie będzie nas będzie las”, było ciągle aktualne.

Tomasz Kwieciński

fot. Jakub Pruchniewicz

BIELIKI ZAADOPTOWAŁY MYSZOŁOWA?

W maju, podczas corocznego obrączkowania młodych bielików przeprowadzanego przez Komitet Ochrony Orłów, w jednym z gniazd na terenie Nadleśnictwa Piaski stwierdzono obecność trzech młodych bielików oraz młodego myszołowa. Jest to rzadkie zjawisko, ale zdarzające się w przyrodzie. To w jaki sposób młode myszołowy trafiają do gniazd bielika pozostaje zagadką. Różnice w fenologii lęgów raczej wykluczają ewentual-

ność podrzucenia przez samicę myszołowa jaja do wysiadywanego gniazda bielika (myszołów rozpoczyna sezon lęgowy prawie o miesiąc później). Być może dorosłe bieliki przynoszą łup w postaci żywego pisklęcia myszołowa, co wynika z faktu drapieżnictwa bielika wobec innych gatunków szponiastych, a po umieszczeniu go w gnieździe przestają odróżniać niedoszłą ofiarę od własnych piskląt?

R. Szymankiewicz

fot. Maciej Praczyk

Wydma

fot. Beata Grabowska

Wrzosowisko

POLSKIE PARKI NARODOWE. PARK NARODOWY BORY TUCHOLSKIE

KRAINA BORÓW CHROBOTKOWYCH I JEZIOR LOBELIOWYCH

Park Narodowy Bory Tucholskie powstał w 1996 roku, aby zachować wyjątkowy krajobraz sandrowo-pojezierny, chronić zwłaszcza jeziora lobeliowe, torfowiska i bory sosnowe. Położony jest na południowym skraju historycznego Pomorza. W krainie przyrodniczo - leśnej Bory Tucholskie. W ujęciu etnograficznym położony jest peryferyjnie do Kaszub, a część którą zajmuje, w tym podziale, stanowi Ziemię Zaborską. Natomiast w ujęciu fizycznogeograficznym położony jest głównie na Równinie Charzykowskiej, w swej południowo - wschodniej części w Borach Tucholskich, a w południowej części na Pojezierzu Krajeńskim.

NIEZMIENIONE ŚRODOWISKO

Cechą szczególną Parku jest mało zmienione środowisko przyrodnicze. Na uwagę zasługują zbiorowiska leśne i jeziora. Lasy zajmują ponad 83% powierzchni Parku. Są to najczęściej bory świeże i suche z licznymi gatunkami porostów, a także siedliska bagienne. Dominującym gatunkiem drzewostanu Parku jest sosna zwyczajna, ale to dąb „Bartus” jest najstarszym drzewem w Parku. Wody zajmują 11,5% powierzchni. Na terenie Parku znajduje się 21 jezior. Do najcenniejszych zbiorników należą jeziora oligotroficzne. Wśród jezior oligotroficznych na wyróżnienie zasługują jeziora lobeliowe, jest ich 8. Wyjątkowym ciekim wodnym jest Struga Siedmiu Jezior. To niewielka rzeka wypływająca z największego jeziora Parku Ostrowitego i wpływająca do Jeziora Charzykowskiego.

ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNE I ROWEROWE

Przez tereny Parku przebiegają trzy ścieżki dydaktyczne o łącznej długości 16,4 km, pięć pieszych szlaków turystycznych o łącznej długości 45,6 km oraz trzy szlaki rowerowe o łącznej długości 24,8 km, a także jeden szlak konny o długości 5,4 km. Trasy stanowią łącznie długość 92,2 km. Tak liczna sieć szlaków turystycznych

i ścieżek dydaktycznych pozwala na poznanie różnorodności przyrodniczej, cennych, naturalnych obszarów Parku. Każdy może znaleźć tutaj coś dla siebie, czy to pieszo czy rowerem, wszystkie szlaki piesze i ścieżki dydaktyczne są dostępne również dla rowerzystów.

Na terenie Parku można zbierać grzyby jadalne nieobjęte ochroną gatunkową i jagody od 1 czerwca do 31 października, poza obszarami ochrony ścisłej, ostoi zwierząt i upraw leśnych do 4 m wysokości. Turystów, osoby zbierające runo leśne oraz wędkarzy spoza gmin Brusy i Chojnice obowiązują bilety wstępu na teren Parku.

WYSPA MIŁOŚCI

Z myślą o ludziach pragnących się zrelaksować i odpocząć PNBT udostępnia jeden punkt widokowy na Jezioro Charzykowskie Złokalizowany jest na wysokim dochodzącym do 25 m północno - wschodnim brzegu zbiornika. Rozciąga się z niego przepiękny widok na Jezioro Charzykowskie. Wyspa, którą widać po lewej stronie (z racji jej położenia w pobliżu osady Bachorze) nazywana jest Wyspą Bachorską lub też Wyspą Miłości dla Zaawansowanych.

Przed wojną była ona często odwiedzana przez harcerki z Funki, a w 1941 roku ukrywali się tutaj partyzanci z Armii Krajowej. Jezioro Charzykowskie posiada jeszcze drugą wyspę zwaną Wyspą Miłości dla Początkujących. Położona jest ona 2 km od Charzyków - wsi letniskowej leżącej na płd. - zach. krańcu jeziora. W okresie międzywojennym na wyspie tej działała kawiarnia, odbywały się ogniska i zabawy taneczne. Cieszyła się ona ogromnym powodzeniem wśród zakochanych (stąd jej nazwa). Niestety w czasie II wojny światowej podczas rejsów na wyspę doszło do dwóch tragicznych wypadków utonięcia i kawiarnię zamknięto. Dziś nie ma już po niej śladu. Zobaczyć można natomiast dwa leje po bombach, które zostały zrzucone na wyspę podczas wojny.

Opracowała Izabela Skorzybót, źródło: www.pnbt.com.pl; www.zpppn.pl

Powierzchnia Parku Bory Tucholskie to obszar

4613,04 ha

Zajmuje północno-zachodnią część dużego kompleksu leśnego Bory Tucholskie. Park położony jest na terenie powiatu chojnickiego w dwóch gminach: wiejskiej Chojnice i Brusy

fot. Karolina Lubńska

Jeziro dystroficzne Kacze Oko

fot. Beata Grabowska

Jeziro lobeliowe Gacno Wlk.

fot. Beata Grabowska

Jeziro lobeliowe - jezioro o małej twardości wody, a często także stosunkowo niskiej trofii, przeważnie o kwaśnym odczynie. Jeziora takie nazwę swą zawdzięczają zimozielonej roślinie wodnej lobelii jeziornej - reliktu borealno-atlantycznego. Niska sprawia, że woda ma dużą przezroczystość i piaszczysto-muliste dno. Mogą tu żyć tylko specyficzne rośliny, niewymagające zbyt wielu związków mineralnych, między innymi poryblin jeziorny czy brzeżyca jednokwiatowa. Jeziora te są wyjątkowo wrażliwe na zanieczyszczenia.

(źródło: wikipedia)

Ekosystemy leśne zajmują znaczną większość obszaru Parku Narodowego - ponad 3800 ha, co stanowi 83% powierzchni Parku. Dominującymi typami siedlisk leśnych są siedliska borowe, zajmujące prawie 98% powierzchni leśnej. Siedliska lasowe zajmują nieco ponad 2% powierzchni leśnej Parku i występują większymi płatami w nieckach jezior Ostrowitego i Charzykowskiego oraz nad jeziorami: Dybrzk, Jeleń, Krzywce Wielkie, Krzywce Małe, także wąskimi pasami wzdłuż Strugi Siedmiu Jezior.

Dąb „Bartuś”

fot. Beata Grabowska

Najstarszym drzewem w Parku jest **dąb „Bartuś”**. Dąb szypułkowy zlokalizowany jest na wschód od wsi Małe Swornegacie, w pobliżu jezior Płesno i Kacze Oko, nad Strugą Siedmiu Jezior; od 1991 roku ma status pomnika przyrody. Dąb posiada obwód 670 cm i wysokość około 25 metrów. Jego wiek szacowany jest na 600 lat.

SZLAKI TURYSTYCZNE

fot. Adobe Stock

Pieszne szlaki turystyczne:

- ▶ Czarny szlak „Łącznikowy” (Drzewicz - „Pętla Lipnickiego” - ok. 4,7 km)
- ▶ Fragment czerwonego „Szlaku Kaszubskiego im. Juliana Rydzkowskiego” (Bachorze - dąb „Bartuś” - Struga Siedmiu Jezior od j. Płesno do j. Jeleń - ok. 9,9 km)
- ▶ Fragment niebieskiego „Szlaku Brdy” (Małe Swornegacie - Owink i od Drzewicza wzdłuż j. Dybrzk - ok. 7,4 km)
- ▶ Fragment zielonego szlaku „Strugi Siedmiu Jezior” (jeziora: Małe i Wielkie Gacno - Bachorze - dąb „Bartuś” - Struga Siedmiu Jezior od j. Płesno do j. Ostrowite - ok. 22,1 km)
- ▶ Żółty szlak „Łącznikowy” (łączy szlaki pieszne: niebieski z czerwonym i zielonym, od j. Dybrzk do j. Jeleń - ok. 1,5 km).

Razem szlaki pieszne to ok. 45,6 km

fot. Adobe Stock

Rowerowe szlaki turystyczne:

- ▶ Fragment czarnego szlaku rowerowego (Drzewicz - dąb „Bartuś” - Bachorze - ok. 8,6 km)
- ▶ Fragment niebieskiego szlaku rowerowego (fragment ścieżki dydaktycznej „Łąki Józefowskie” - „pętla Lipnickiego” - j. Nierybno - Drzewicz - ok. 12,9 km)
- ▶ Fragment trasy „Kaszubska Marszruta” (Bachorze - Małe Swornegacie - ok. 4 km);

Razem szlaki rowerowe to ok. 25,5 km

Naturalne odnowienie lasu

Do odnowienia lasu wykorzystujemy coraz częściej siłę natury. Podczas prac zrębowych pozostawiamy drzewa o najlepszej jakości hodowlano - technicznej, tzw. nasienniki. To z ich szyszek wysiewają się nasiona, które na przygotowanej jesienią przez leśników glebie dają początek młodemu pokoleniu lasu. Po obsiewie nasienniki najczęściej zostaną w ciągu 2-3 lat usunięte z odnowionej powierzchni, żeby zrobić miejsce dla swojego potomstwa.

fot. R. Szymankiewicz

Taką próbę naturalnego odnowienia sosny zwyczajnej podjęliśmy w tym roku między innymi w Leśnictwie Stawiszyn, na powierzchni blisko 3 ha. Wczesną wiosną, kiedy szyszki sosny zaczęły się otwierać, a skrzydłaki (nasionka) niesione wiatrem na odległość nawet do 150 m, opadły - obsiały naszą powierzchnię. Mijał czas, a po około dwóch miesiącach w bruzdach wyornych pod obsiew zauważyliśmy mnóstwo małych sosenek - siewek sosny. Przypominały muślinowe, zielone nitki zakończone czapeczkami. Okazało się, że nasionka znalazły dobre warunki do skielkowania i wzrostu (odpowiednia gleba, ciepła i w miarę deszczowa wiosna). Liczymy na to, że tegoroczne lato nie będzie zbyt suche i upalne, co pozwoli siewkom na dalszy wzrost.

fot. R. Szymankiewicz

Taki widok cieszy oko leśnika i dobrze rokuje na przyszłość. Największe szanse na utrzymanie się nalicotów sosny istnieją tam, gdzie w ciągu 3-4 lat nie nastąpi zadarnienie powierzchni odnowionej - mamy nadzieję, że i tak będzie w tym przypadku. Dzięki siłom przyrody i ciężkiej pracy leśników w przyszłości będziemy cieszyć się spacerami wśród pięknych, zdrowych i silnych borów sosnowych.

Ryszard Szymankiewicz

ŚMIECI W LESIE

- problem wciąż aktualny

Śmieci, odpady, różnego rodzaju pozostałości - niby wszyscy wiedzą, że ich zagospodarowanie to poważny problem w czasach coraz szybciej postępującego konsumpcjonizmu. Wiedzą, ale niewiele robią, by coś zmienić, by zapobiec ich nadmiernemu wytwarzaniu i nielegalnemu składowaniu.

W temacie śmieci dość znacząco daje o sobie znać powiedzenie: „czego oczy nie widzą tego sercu nie żal”. Powszechnie przyjęło się myślenie, że „cóż może zmienić jeden człowiek, lepiej pozostać obojętnym i uznać, że problem nas nie dotyczy”. A to właśnie każdy człowiek zamieszkujący Ziemię jest odpowiedzialny za jej stan i trwałość.

Wszyscy ludzie mają obowiązek dbać o dobro naszej planety. Szczególnie o stan i czystość lasów, które są swoistą kolebką natury i ostoją,

w której każdy znajdzie chwile wytchnienia w coraz bardziej zabieganym świecie.

Pomimo iż rośnie wśród ludzi świadomość na temat prawidłowego postępowania z odpadami, to niestety ich wyrzucanie oraz wywożenie do lasu ciągle stanowi poważny problem. Wielu ludziom wydaje się, że w lesie problem śmieci sam znika. Tymczasem Lasy Państwowe w coraz większym stopniu borykają się z problemem podrzucanych śmieci domowych i przemysłowych. Wydatkowane są pieniądze, które mogłyby być przeznaczone na inne działania związane z ochroną naszych lasów.

Przy odrobinie zaangażowania i chęci możemy zrobić bardzo dużo dla poprawy sytuacji. **Przed wszystkim nie bądźmy obojętni.**

Bartosz Kulawinek

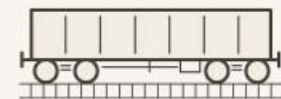
ŚMIECI W LESIE

Lasy państwowe są monitorowane. Za pozostawianie śmieci w lesie grożą mandat i sankcje.

Co ile się rozkłada

 papier 2-4 tyg.	 skórka od pomarańczy 6 mies.	 karton po mleku 5 lat
 reklamówka 15 lat	 puszka 100 lat	 opona samochodowa 300 lat
 plastikowa butelka 450 lat	 szklana butelka 500 lat	
 sztuczna choinka i styropianowy kubek nie rozkładają się wcale		

Sprzątanie lasu

Śmieci zebrane w 2017 roku wypełniłyby **1000 wagonów kolejowych**

- Śmieci są śmiertelnym zagrożeniem dla zwierząt
- mogą przyczynić się do powstania pożaru
- powodują skażenie wód, w tym wody pitnej
- powodują skażenie gleby
- uwalniają do atmosfery trujące substancje
- szpecą krajobraz i odstraszały turystów
- sprzyjają rozwojowi bakterii i niebezpiecznych grzybów
- wystawiają okolicznym mieszkańcom niechlubne świadectwo

NIE ŚMIEĆ W LESIE

#ToTakieProste

#BądźDobryDlaLasu

Opracowanie: Lasy Państwowe
Projekt graficzny: Polska Grupa Infograficzna